

DOSSIER DE PREMSA

#CONFLICT
MINERALS

Campanya de JUSTÍCIA I PAU

ÍNDIX DEL DOSSIER

1. L'extracció de recursos naturals i els impactes de la mineria	2
2. Què són els “Conflict Minerals”?	3
3. Justícia i Pau i la campanya #ConflictMinerals.....	4
• Col·laboracions	4
• Objectius i accions	5
Conèixer i sensibilitzar	5
–Xerrades a les escoles	
–Treball periodístic “La guerra pels minerals maleïts” de la periodista Gemma Parellada des de les mines de l'est de la R. D. Congo	
–La pàgina web de la campanya	
Incidència política	6
–Llei per una legislació obligatòria i eficaç per aturar els #ConflictMinerals	
Accions futures	7
–Investigació Conflict Minerals	
–Estudi sobre la responsabilitat de les empreses catalanes presents al Mobile World Congress (MWC)	
–Xerrades a les escoles	
4. Contacte	8

1. L'extracció de recursos naturals i els impactes de la mineria

L'explotació de recursos naturals relacionats amb la mineria ha experimentat un gran increment al llarg dels darrers vint anys. És per això que, malgrat la recent crisi econòmica i financera mundial, els preus de minerals com l'acer, el platí o el titani han continuat creixent de manera general.

Aquest fet, acompanyat del ràpid desenvolupament dels països emergents, l'increment dels preus de les matèries primeres i l'expansió de les relacions comercials entre els països de l'hemisferi Sud, fa que augmenti la competició mundial per l'accés a matèries primeres i alhora crea un nou escenari global.

Els productes procedents de la mineria no només proporcionen molts dels béns de consum essencials que utilitzem, com els aparells tecnològics, sinó que també són claus per a la construcció de gran part de les nostres infraestructures, xarxes elèctriques i de comunicacions o l'habitatge.

Actualment, els impactes negatius d'aquesta situació ja es fan palesos a la majoria de països productors de minerals i les previsions a curt termini mostren un panorama més agreujat a regions com l'Àfrica Subsahariana, l'Amèrica Llatina o el Sud-est Asiàtic. Tal és la situació que organismes internacionals com les Nacions Unides, l'Organització Mundial del Treball, el Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient o la Unió Europea han posat de manifest la necessitat d'establir mesures que regulin aquest cicle d'explotació dels recursos naturals. A més a més, per primera vegada el Papa Francesc ha presentat l'encíclica Laudato si, en la qual posa en relleu les conseqüències que el sector miner pot tenir pel canvi climàtic i l'escalfament global del planeta.

Així, doncs, quins són els majors impactes provocats per l'explotació minera?

- L'explotació de recursos naturals i miners està estretament lligada a l'emergència, a l'accentuació o al prolongament de conflictes interns als països productors, com pot ser el cas de la República Democràtica del Congo.

- El repartiment del treball a les mines. La població local només pot accedir a llocs de treball poc qualificats o subalterns, ja que la resta els ocupen persones d'origen estranger. De fet, les mines als països del Sud són dirigides, explotades i controlades per empreses estrangeres. D'aquesta manera sorgeixen enfrontaments socioambientals o disputes pels drets laborals dels treballadors.

- La contaminació i les emissions de CO₂ de l'activitat minera.

- Afecta a escala mundial, però especialment Àfrica, que és la regió que està més afectada pel canvi climàtic. Els majors impactes produïts per les activitats mineres són la degradació del medi ambient, el desequilibri dels ecosistemes i l'escalfament del planeta. A causa d'aquests afers, moltes comunitats es veuen desplaçades del seu lloc d'origen, es perden mitjans de subsistència, es produeix una militarització per protegir les mines, es destrueixen comunitats d'indígenes i hi ha una dependència econòmica dels

països del Sud als del Nord. L'agreujament de la pobresa i les desigualtats socials també formen part d'aquesta llista de conseqüències.

Aquests impactes negatius de la mineria afecten, especialment, tres col·lectius: les dones, els agricultors i les comunitats indígenes.

2. Què són els “Conflict Minerals”?

El terme ‘Conflict Minerals’ (Minerals de conflicte) s'utilitza per descriure menes de metall que, venut o comercialitzat, és àmpliament informat per jugar funcions clau alimentant conflictes armats i abusos de drets humans. Els minerals principals a debat són **columbita-tantalita** (coltan, una font de tàntal i niobi), **cassiterita** (mineral d'estany), **wolfram** (mineral de tungstè) i l'**or** i els seus derivats. Els primers tres minerals són coneguts com els 3Ts; quan l'or és també considerat, són coneguts com el 3TGs.

- **Columbita-tantalita**, més conegut a Central Àfrica com a coltan. D'un costat de la columbita s'obté el niobi i de la tantalita el tàntal, que és un metall molt mal·leable que condueix bé l'electricitat i la calor, amb una alta resistència a la corrosió. Per aquesta raó és un component clau en multitud de components, inclosos circuits, condensadors, lents i discs durs.
- **Cassiterita** (òxid d'estany) és el mineral del qual s'obté l'estany, un metall altament resistent a la corrosió freqüentment utilitzat en les soldadures dels aparells electrònics.
- **Wolframita** és el mineral del tungstè, fàcil de trobar a elèctrodes i antenes de contacte.
- **Or**, un metall preciós, té nombroses aplicacions, ornamentals, i és valorat entre altres raons per la seva conductivitat i alta resistència a la corrosió, motiu pel qual connectors i recobriments amb or estan freqüentment presents en aparells electrònics, incloent-hi telèfons mòbils, tauletes o televisors.

L'informe del Consell de Seguretat de Nacions Unides de gener de 2015, realitzat per un grup d'experts sobre la República Democràtica del Congo, és un bon exemple de documentació que evidencia com aquests minerals de conflicte estan alimentant la guerra a l'est d'aquest país.

Aquest informe, d'una banda, exposa la persistència del contraban de minerals en zones de conflicte. I, per altra banda, assenyala com l'exèrcit congolès i alguns grups armats participen en el comerç d'aquests minerals que, molt probablement, introdueixen en la cadena internacional de subministrament.

El grup d'investigadors va confirmar que contrabandistes (entre ells molts oficials de l'exèrcit) dirigeixen minerals com el coltan blanc, principal mineral objecte de contraban i produït exclusivament en el Congo, de Goma (RDC) a Ruanda. Allí el mineral és enfosquit i barrejat amb el coltan negre produït en aquest país veí.

Posteriorment, explica l'informe, s'introdueix en la cadena de subministrament amb etiquetes de validació de la cadena de distribució d'estany.

Amb aquest procediment, l'extracció de minerals de l'est del Congo s'introdueix en el comerç de minerals per a la fabricació de productes, com telèfons mòbils, alimentant d'aquesta manera les violacions de drets humans i la guerra en aquesta regió.

3. Justícia i Pau i la campanya #ConflictMinerals

Justícia i Pau és una entitat cristiana que actua a Catalunya des de l'any 1968 i que té per finalitat la promoció i defensa dels drets humans, la justícia social, la pau i el desarmament, la solidaritat i el respecte al medi ambient.

L'organització treballa per a la:

- Sensibilització i posar a les mans de la ciutadania la informació i eines necessàries per a conèixer les situacions d'injustícia al món.
- Pressió política sobre institucions governamentals i partits polítics a partir d'activitats diverses, com campanyes públiques, la realització d'informes i l'organització de congressos, entre d'altres.

Col·laboracions

La campanya #ConflictMinerals està liderada per Justícia i Pau Barcelona i compta amb l'associació de 4 entitats:

- Solidaritat Castelldefels-Kasando
- La Bretxa
- Justice et Paix francòfona de Bèlgica
- Xarxa d'entitats Groupe de Defense des Droits de l'Homme et de La Paix (GADHOP), amb seu al Kivu Nord.

En l'àmbit català, Justícia i Pau forma part la Xarxa d'Entitats per la República Democràtica del Congo des de la seva fundació i treballa coordinadament amb la resta de membres per a la sensibilització ciutadana i incidència política, amb l'objectiu final d'aturar la violència a la R. D. del Congo.

En l'àmbit estatal, les accions de la campanya són coordinades amb les organitzacions ALBOAN i REDES.

En l'àmbit europeu, Justícia i Pau forma part d'un grup ampli d'entitats que treballa en la incidència en les institucions europees i la sensibilització de la població.

Objectius i accions

- **Conèixer i sensibilitzar**

- **La pàgina web de la campanya**

Des de Justícia i Pau estem treballant en el portal web de la campanya #ConflictMinerals.

Pretenem que aquest sigui un espai web informatiu de referència sobre la situació dels minerals de conflicte al nostre planeta.

- **Xerrades a les escoles**

Des de la campanya vam realitzar una xerrada als alumnes de l'escola del Sagrat Cor de Barcelona el mes de març de 2015. En aquesta presentació es va exposar la magnitud de les situacions de violació dels drets humans arreu del món derivades de l'activitat minera i, concretament, la dels minerals de conflicte a la R. D. del Congo. A més d'exposar la problemàtica, es va donar a conèixer l'alternativa del Fairphone.

- **Treball periodístic “La guerra pels minerals maleïts” de la periodista Gemma Parellada des de les mines de l'est de la RD. Congo.**

Gemma Parellada @Gemma_Parellada · 8 ago. 2015

I voilà les pedres màgiques q fan funcionar la nostra tecnologia. Coltan recent extret de la mina.

#ConnectCongo

La periodista Gemma Parellada va viatjar el mes de juliol de 2015 a la RD. Congo i va realitzar el reportatge “[La guerra pels minerals maleïts](#)”, publicat al dossier Planeta del Diari Ara. També en va realitzar la seva versió audiovisual, que va ser emesa dimarts 13 d'octubre al programa Món 324 (canal 3/24) i a

TV3 en un programa sobre [la responsabilitat de les multinacionals en els conflictes](#).

El treball periodístic de Parellada va poder realitzar-se gràcies al fet que va ser becat per DevReporter dins del marc de #DevReporterGrant, que atorga beques d'un màxim de 5.000 euros per projecte que se centri en la col·laboració entre organitzacions i periodistes que tractin temàtiques relacionades amb la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional.

La labor de Gemma Parellada ha estat guanyadora del I Premis DevReporter.

Durant els mesos de juliol i agost de 2015, Justícia i Pau i altres entitats associades van engegar la campanya #ConnectCongo a les xarxes socials. Sota aquest hashtag es podia seguir l'elaboració del treball de Gemma Parellada des de les mines de l'est del Congo.

La periodista i Carme Altayó, investigadora sobre el terreny, a més a més, varen publicar a la web de Justícia i Pau les [cròniques d'aquest viatge #ConnectCongo](#).

- **Incidència política**

- **Llei per una legislació obligatòria i eficaç per aturar els Conflict Minerals**

La campanya #ConflictMinerals va formar i forma part d'una xarxa de pressió davant la legislació en la qual el Parlament Europeu està treballant per al «proveïment responsable de minerals».

En aquesta xarxa participen un [centenar d'entitats de la societat civil](#), activistes i [inversors](#) i [bisbes i altres responsables de l'Església Catòlica](#).

Des de la campanya #ConflictMinerals de Justícia i Pau ens vàrem dirigir als bisbes de tot el món per demanar-los el seu suport per tal de fer una forta crida a les institucions europees en la seva negociació de la nova legislació. Setanta-dos bisbes de tot el món varen signar el comunicat "Necessitem que s'apliqui la diligència deguda en la cadena de subministrament per posar fi al finançament dels conflictes". Entre ells, el bisbes catalans:

Mons. Salvador CRISTAU COLL, Bisbe Auxiliar de Terrassa.

Agustín CORTÉS SORIANO, Bisbe de Sant Feliu de Llobregat.

Juan José OMELLA, Arquebisbe de Barcelona.

Francisco PARDO ARTIGAS, Bisbe de Girona.

Justícia i Pau i Justice et Paix francòfona de Bèlgica impulsaren conjuntament una declaració d'adhesió de totes les comissions de Justícia i Pau d'arreu d'Europa a la campanya #ConflictMinerals. Un total d'onze comissions van adherir-se a la campanya i van firmar la Declaració de posicionament adoptada per les Comissions Europees de Justícia i Pau "Trencar el vincle entre els

minerals i els conflictes armats: és necessària una normativa europea obligatòria!”.

A més a més, a aquesta participació s’hi sumen les gairebé catorze mil persones que han signat [la petició de Justícia i Pau i ALBOAN](#) per reclamar una norma eficaç per trencar el vincle amb els Conflict Minerals.

El dia 20 de maig de 2015 va tenir lloc la votació al Parlament Europeu sobre Projecte de Llei sobre els Conflict Minerals a la Unió Europea.

Des de la campanya, Justícia i Pau, juntament amb les organitzacions ALBOAN i REDES, va llançar una campanya sota els hashtags #ConflictMinerals i #ConflictMineralsEU per a demanar als europarlamentaris catalans que votessin i treballin per a crear una llei a la UE vinculant que obligui a totes les empreses de la cadena producció a identificar d'on provenen els materials que comercien.

El resultat de la votació va ser històrica en l’objectiu de posar fi als minerals de conflicte. La sessió plenària va anar més enllà de llei de compliment voluntari que va proposar la Comissió Europea i de l’informe aprovat a la Comissió de Comerç Internacional (INTA) de l’Eurocambra que demanava restringir l’obligació de responsabilitat corporativa a una part molt petita de les empreses implicades en la cadena de subministrament (19 fonadors i refineries de minerals amb seu a Europa).

El ple del Parlament Europeu va votar a favor d’una reglamentació eficaç amb la inclusió d’una esmena.

Accions futures

• Investigació Conflict Minerals

Justícia i Pau Barcelona, amb el suport econòmic de l’Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), va finalitzar el desembre de 2015 juntament amb Tecum (consultoria en programes de desenvolupament) l’informe de la investigació “El paper de la societat civil en els mecanismes de regulació i transparència dels minerals de conflicte a l’Est de la República Democràtica del Congo”.

Aquesta investigació va començar quan es va iniciar la campanya #ConflictMinerals a finals de l'any 2014. En les pròximes setmanes la farem pública.

Distribuidors de coltán a Kambale (RD. Congo).
Imatge de la investigació Conflict Minerals. Justícia i Pau,
desembre de 2015.

- **Estudi sobre la responsabilitat de les empreses catalanes presents al Mobile World Congress (MWC)**

El mes de juliol de 2015, mentre la investigació i el reportatge de Gemma Parellada estaven realitzant-se des del Congo, la campanya #ConflictMinerals va realitzar una enquesta a les empreses tecnològiques catalanes presents al WMC 2015 sobre Responsabilitat Social Corporativa (RSC) en relació als Drets Humans.

Des de fa anys, en el marc de la Xarxa d'Entitats per la R.D. Congo (de la qual formen part Justícia i Pau) es va realitzar una campanya d'incidència per a la sensibilització sobre els minerals de conflicte al MWC. Un dels resultats d'aquestes accions d'incidència va ser la declaració del Parlament de Catalunya de l'any 2011 en la qual insta a la Fundació Barcelona Mobile World Capital a incloure en el seu pla d'activitats un espai de reflexió i diàleg sobre la responsabilitat social de les empreses de telefonia mòbil en l'explotació de recursos naturals per fabricar els aparells.

Davant l'incompliment d'aquesta premissa al MWC15, Justícia i Pau, La Bretxa i Associació Solidaritat Castelldefels-Kasando van valorar la conveniència de realitzar una enquesta a les empreses catalanes sobre el grau de coneixement de la problemàtica dels minerals de conflicte. Amb aquesta enquesta també es volia detallar les mesures aplicades per les empreses respecte a la cadena de subministrament i conèixer la percepció/opinió i actitud de les empreses sobre el marc normatiu en relació als minerals de conflicte.

L'informe i els resultats de l'enquesta seran publicats pròximament.

- **Xerrades a les escoles**

De cara a aquest curs 2015-2016, des de la campanya seguirem realitzant xerrades a diferents escoles de Barcelona per tant de sensibilitzar els alumnes sobre els Conflict Minerals.

4. Contacte

Coordinació de la campanya
#ConflictMinerals
projectes@justiciaipau.org

Grup de Comunicació de Justícia i Pau
premsa@justiciaipau.org

Judit Montenegro
Relació amb mitjans
comunicacio@justiciaipau.org